

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Pievienotās vērtības nodokļa samazinātās likmes piemērošana medicīniskajām ierīcēm

18.09.2025.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 42. panta otrajā daļā noteikts, ka nodokļa samazināto likmi 12 procentu apmērā piemēro medicīnisko ierīču (arī to komplektējošo daļu, rezerves daļu un piederumu) piegādei, ja tās laistas apgrozībā normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrāciju noteiktajā kārtībā un tās parasti izmanto organisma funkcijas traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā, kā arī paredzētas tikai personu ar organisma funkcijas traucējumiem individuālai lietošanai.

Svarīgi!

Lai medicīniskajām ierīcēm piemērotu samazināto pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) likmi, tām obligāti jāatbilst visiem šādiem kritērijiem:

- 1) medicīniskās ierīces laistas apgrozībā normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrāciju noteiktajā kārtībā;
- 2) medicīniskās ierīces parasti izmanto organisma funkcijas traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā;
- 3) medicīniskās ierīces paredzētas tikai personu ar organisma funkcijas traucējumiem individuālai lietošanai.

Ja medicīniskā ierīce **neatbilst vismaz vienam** no minētajiem trim kritērijiem, tās piegādei piemērojama **PVN standartlikme 21 % apmērā**.

Preču piegādātājam, pamatojoties uz tā rīcībā esošo attiecīgo preču dokumentāciju, patstāvīgi jāizvērtē konkrētās preces atbilstība visiem minētajiem kritērijiem, lai piemērotu atbilstošo PVN likmi.

Kritērijs – vai tā ir medicīniska ierīce un laista apgrozībā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā

Realizējot precīzi, ir jānosaka, vai tā atbilst medicīniskās ierīces definīcijai, kas sniegta Ārstniecības likumā, un vai tā ir laista apgrozībā atbilstoši normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrāciju noteiktajai kārtībai.

Ārstniecības likumā noteikts, ka **medicīniskās ierīces** ir jebkurš instruments, aparāts, ierīce, programmatūra, implants, reaģents, materiāls vai cits priekšmets, kurš atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. aprīļa Regulas (ES) 2017/745, kas attiecas uz medicīniskām ierīcēm, ar ko groza Direktīvu 2001/83/EK, Regulu (EK) Nr. 178/2002 un Regulu (EK) Nr. 1223/2009 un atceļ Padomes Direktīvas 90/385/EK un 93/42/EEK, 2. panta 1. punktā minētajai definīcijai.¹

¹ Ārstniecības likuma 1. panta 21. punkts.

Nosacījums "laistas apgrozībā normatīvajos aktos par medicīnisko ierīču reģistrāciju noteiktajā kārtībā" ietver pasākumus, kas veicami saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem. Viens no tiem ir **paziņošanas procedūra Zāļu valsts aģentūrā**, kā to paredz Ministru kabineta 2023. gada 15. augusta noteikumu Nr. 461 "Medicīnisko ierīču noteikumi"

9. punkts.

Kritērijs – vai medicīnisko ierīci parasti izmanto organisma funkciju traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā

Ja medicīniskā ierīce atbilst pirmajam nosacījumam, ir jāvērtē, vai tā ir paredzēta personām ar organisma funkciju traucējumiem, to ārstniecībai vai atvieglošanai.

Samazinātā PVN likme medicīniskām ierīcēm Pievienotās vērtības nodokļa likumā ir transponēta no Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK) un ir piemērojama tikai atbilstoši Direktīvas 2006/112/EK attiecīgo normu mērķim.

Atbilstoši Direktīvas 2006/112/EK 98. panta 2. punktam samazinātas likmes piemēro tikai tādu kategoriju preču piegādei vai tādu kategoriju pakalpojumu sniegšanai, kas minēti Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā.

Direktīvas 2006/112/EK III pielikumā ir norādītas medicīnas iekārtas, palīgierīces un citas ierīces, kuras parasti izmanto, lai atvieglotu vai ārstētu invaliditāti, tikai invalīdu personīgai izmantošanai.

Direktīvā 2006/112/EK jēdziens "invaliditāte" ir lietots, nesaistot to ar kādas dalībvalsts tiesību sistēmu un niansēm, kuras no tās izriet attiecībā uz šī jēdziena saturu.

Parasti ar invaliditāti saprot personas stāvokli, kad slimības vai ievainojuma dēļ ir pilnīgi vai daļēji zaudētas darba spējas, un šis stāvoklis ir ilgstošs vai pat nepārejšs.

Tādējādi skaidrojums "parasti izmanto organisma funkcijas traucējumu ārstniecībā vai atvieglošanā" būtu jāsaprot tā, ka ārstējamie vai atvieglojamie organisma funkciju traucējumi ir būtiski – tādi, kas ietekmē vai var ietekmēt personas darba spējas ilgstošā periodā.

Kritērijs – vai medicīniskā ierīce paredzēta tikai individuālai lietošanai

Ja medicīniskā ierīce atbilst pirmajam un otrajam nosacījumam, ir būtiski izvērtēt, vai tā ir paredzēta tikai personu ar organisma funkciju traucējumiem individuālai lietošanai. Termins "**individuālai lietošanai**" attiecas uz medicīniskajām ierīcēm, kas paredzētas lietošanai konkrētai personai individuāli jeb patstāvīgi, t. i., bez medicīnas personāla palīdzības un līdzdalības. Proti, medicīnisko ierīču izmantošana un lietošana neprasa profesionālu medicīnisku uzraudzību vai manipulācijas.

Ierīces, kas ir uzskatāmas par **medicīniskām ierīcēm** ar individuālu lietojumu jeb **"individuālai lietošanai"**

	Medicīniska ierīce
Tikai specifisks lietojums noteiktu saslimšanas vai funkcionālo traucējumu gadījumā	koriģējošas brilles un to ietvari, teststrēmeles, glikometri, lancetes, automātiskās glikozes līmeņa nolasīšanas ierīces, insulīna ievadīšanas ierīces un citas ierīces individuālai lietošanai diabēta pašregulācijai un ārstēšanai (insulīna sūkņi, šļirces un to piederumi), inkontinences līdzekļi nesaturēšanas gadījumā (izņemot zīdaiņu autiņus) un palīgierīces to fiksēšanai, traheostomijas piederumi: traheostomijas filtri, traheostomijas putu pārsēji un plāksteri, traheostomijas ādas tīrīšanas plāksteri, aizsargplēve uz ādas ap traheostomiju un citi piederumi, maisiņi urīna savākšanai, absorbējoši materiāli un citas sistēmas urīna un fekāliju nesaturēšanas gadījumā: stomas maisiņi (arī ar stiprinājuma siksnām), pamatnes plāksnes, katetri, stomas somas, stomas aprūpes preces: pastas, pulveri, krēmi, aizsardzības piederumi un tīrīšanas līdzekļi, ierīces dialīzes veikšanai mājas apstākļos: hemodialīzes aprīkojums, aprīkojums ambulatorajai peritoneālai dialīzei; instrumentu komplekti dialīzei
Pēc pasūtījuma ražotās medicīniskās ierīces, ko izgatavo vai pielāgo konkrētajai personai saskaņā ar ārstu norādījumiem	brillju lēcas redzes korekcijai, tām paredzētie ietvari un rezerves daļas to remontam, kontaktlēcas redzes korekcijai un šķīdumi to lietošanai, dažādu veidu protēzes, ortopēdiskās ierīces (piemēram, ķirurģiskās jostas, ortozes, ortopēdiskie apavi un speciālās zolītes), kompresijas zeķes varikozām vēnām, galvassegas un sejas maskas apdeguma pacientiem
Medicīniskās ierīces, kā arī to rezerves daļas, kas ir personas individuālā lietošanā konkrētās personas ārstniecības vai funkciju ierobežojumu atvieglošanas mērķu sasniegšanai un ko noteiktu periodu persona var patstāvīgi lietot bez ārstniecības personas tiešas līdzdalības vai uzraudzības	pašaprūpē izmantojamās medicīniskās ierīces (persona lieto patstāvīgi), ratiņkrēsli, kā arī tiem paredzētie spilveni un drošības jostas, kruķi, staigāšanas rāmji un citas personīgās pārvietošanās ierīces personām ar īpašām vajadzībām, funkcionālās gultas, respiratorās terapijas palīglīdzekļi (ieelpojamā gaisa sildītāji, mitrinātāji, inhalatori, ventilētāji, respiratori, skābekļa terapijas ierīces, deguna sekrēta aspiratori, speciāli soli un spilveni elpošanas terapijai; elpošanas muskuļu treniņierīces (arī maskas pretestībai), respiratorie mērītāji, spirometri, krājtelpas), kontaktlēcas, auss, aiz auss vai pie brillēm stiprināmi dzirdes aparāti, to komplektējošās daļas u. c.
Citas	medicīniskais aprīkojums, palīglīdzekļi un citas medicīniskās ierīces, kā arī to rezerves daļas jebkādu organisma funkciju traucējumiem, kuras var lietot mājas apstākļos, lai kompensētu fiziskus trūkumus, funkcionālus traucējumus vai invaliditāti, un kuras paredzētas tikai personām ar kustību, redzes vai dzirdes traucējumiem

Termins **“individuālai lietošanai” nav attiecināms** uz medicīniskajām ierīcēm, kuras ārstniecībā ir izmantojamas tikai ar ārstniecības personas tiešu līdzdalību un uzraudzību, kā arī uz ierīcēm, kas nav vienreizlietojamas.

Piemēram, rentgena aparāti, datortomogrāfi, dažādas implantējamas medicīniskas ierīces (kardiostimulatori, kohleārie implantīti u. c.), neatliekamās medicīniskās palīdzības komplekti (reanimācijas), zobakmens noņemšanas ierīces, elektroniskās zobu kanāla garuma mērierīces, lāzerķirurģijas ierīces, aortas protēzes, režģi, stenti, daudzfunkciju monitori, operāciju galdi, centrifūgas, izgulsnēšanas ierīces, diagnostisko lēcu komplekti un to piederumi, magnētiskās rezonanses izmeklējumu iekārtas, ultraskaņas diagnostiskās iekārtas.

Medicīniskas ierīces, kurām nav piemērojama samazinātā PVN likme

Ņemot vērā preču vispārējo lietojumu, samazinātā PVN likme nav piemērojama šādām precēm, izņemot gadījumus, kad tās ir paredzētas specifiskai ārstēšanai vai pašregulācijai:

- injekciju šļircēm (ja vien tās nav paredzētas diabēta ārstēšanai);
- katetriem (ja vien tie nav paredzēti urīna nesaturēšanai);
- infūzijas sistēmām;
- vatei, marlei, saitēm, elastīgajām saitēm, teipiem, plāksteriem;
- vienreizlietojamiem medicīnas instrumentiem un to komplektiem;
- ķirurģiskiem diegiem, pipetēm, termometriem;
- ortopēdiskajiem apaviem, kas paredzēti valkāšanai jebkurai personai;
- asinsspiediena mērīšanas aparātiem, pulsa oksimetriem, fonendoskopiem;
- reaģentiem, prezervatīviem, masāžas gultām, rentgena filmām, turmalīna paklājiem;
- vienreizlietojamām laboratorijā izmantojamām medicīniskajām ierīcēm.

Samazinātā PVN likme nav piemērojama medicīnisko ierīču piegādei, ja tās ir paredzētas tikai konkrētam pacientam un izmantojamas tikai ārstniecības iestādē vai laboratorijā – atbilstoši ārsta norādījumiem un ar ārstniecības personas tiešu līdzdalību.

Kam jāpievērš uzmanība

Lai noskaidrotu, vai konkrēta medicīniskā ierīce atbilst visiem Pievienotās vērtības nodokļa likuma 42. panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem, nepieciešams iepazīties ar katras medicīniskās ierīces modeļa etiķeti vai lietošanas instrukciju un ražotāja sniegto informāciju par ierīces paredzēto lietojumu. Pamatojoties uz šo informāciju, jāizdara secinājums, vai ierīci ir paredzēts izmantot organisma funkcijas traucējumu ārstniecībai vai atvieglošanai.

Kompetentā iestāde medicīnisko ierīču reģistrācijas un atbilstības novērtēšanas jautājumos ir Zāļu valsts aģentūra.

Savukārt medicīnisko ierīču ražošanu, izplatīšanu, ekspluatāciju un tehnisko uzraudzību uzrauga Veselības inspekcija.

Tādēļ gadījumos, kad rodas šaubas par preču atbilstību medicīnisko ierīču regulējumā noteiktajām prasībām, iesakām vērsties pie medicīnas nozares ekspertiem.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 24.09.2021.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 18.09.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmā](#) (EDS) sadaļā "Sarakste ar VID".